

Vyjádření učitelů myslivosti na katedře myslivosti a lesnické zoologie, Fakulty lesnické a dřevařské, ČZU v Praze k důvodům pro novelizaci zákona o myslivosti.

V lednu tohoto roku se na Ministerstvu zemědělství ČR uskutečnil seminář na téma „Příprava změn myslivecké legislativy“ s cílem získat podporu účastníků pro novelizaci zákona o myslivosti. Předložení novely zákona o myslivosti č. 449/2001 Sb. bylo schváleno usnesením vlády ze dne 6. února 2013 pod č. 84 na květnové zasedání vlády i přes projevený nesouhlas Agrární komory ČR, Vojenských lesů a statků, s. p., zástupců lesnických fakult, ČMMJ a dalších pozvaných.

Nosným tématem jednání bylo tzv. „Sedm příčin stavu myslivosti v České republice,, formulovaných Mysliveckou radou (poradním sborem ministra zemědělství pro myslivost) s ohledem na rostoucí škody působené zvěří.

1. Rozloha zemědělských pozemků a monokultury
2. Nedostatek komunikace zúčastněných osob
3. Nečinnost vlastníků (popř. uživatelů) pozemků – zemědělců, LČR a VLS
4. Nečinnost uživatelů honiteb – myslivců (jiné zájmy, věk)
5. Nesprávné myslivecké hospodaření (zašetrňování, vnaďení, krmení)
6. Bezzubost státní správy myslivosti
7. Rušení klidu

Tyto příčiny považují za důvod pro novelizaci zákona o myslivosti především Ing. Josef Stehlík, předseda Asociace soukromého zemědělství ČR a čestný předseda této organizace Ing. Stanislav Němec, dále Mgr. Věra Petrová a pan Hauser - Sdružení vlastníků honebních pozemků v ČR.

Jejich cílem je především:

- Snížení minimální výměry honitby
- Zákonem umožněný pronájem zemědělských pozemků s výkonem práva myslivosti
- Přímá platba škod způsobených zvěří na základě rozhodčích komisí nebo dokonce jednotlivých „rozhodců“ a při neuhrazení takto stanovených škod, ukončení nájemní smlouvy na honitbu

Návrhy opatření prezentované na semináři nás inspirovaly ke zveřejnění našeho názoru na závěry tohoto zasedání a navrhovanou „nezbytnou“ novelizaci zákona o myslivosti.

K jednotlivým tzv. příčinám připojujeme naše vyjádření a návrh.

1. Rozloha zemědělských pozemků a monokultury:

Změny v užívání krajiny a přechod zemědělské výroby na velkoplošné hospodaření se střídáním plodin, které nabízí dobré podmínky pro zvěř – krmení, klid a kryt (zejména kukuřice).

V návaznosti na změny v krajině se změnily návyky zvěře a její způsob života. K chrutí dochází většinou třikrát ročně, takže během jednoho roku může dojít k navýšení počtu kusů na dvojnásobek až trojnásobek.

Opětovné osetí ploch těmito plodinami je nežádoucí i z hlediska degradace půdy a v případě kukuřice též jejího poškození splachem.

Návrh opatření MR:

I. Dotace vázat na velikost a druh plodin na zemědělských pozemcích.

II. Vytvořit podmínky pro lov zvěře např.: volné pásy kolem plodin.

Naše vyjádření a návrh:

Způsob zemědělského hospodaření se dlouhodobě negativně projevuje na stavu celého agroekosystému. Dramatický nárůst všech forem dodatkové energie, počínaje výkonnou mechanizací, zvyšujícími se dávkami umělých hnojiv (které jsou z polí splachovány s orníci) a pesticidů, podporujících produkci biomasy, způsobil snížení druhové rozmanitosti rostlin a vyhubení obrovského množství bezobratlých i obratlovců. Prakticky zmizela koroptev polní, volně žijící bažanti, mizí zajíc, vzácnou se stala i dříve hojná lasice kolčava a další druhy, začínají se snižovat i početní stavy srnčí zvěře. Všichni zasvěcení dobře vědí, že účinky tzv. cizorodých látek v potravě se přepočítávají na kilogram živé hmotnosti živočichů. Proto v našich krajích, ale i v sousedních státech mizí drobná zvěř a velmi dobře se daří predátorům I. řádu, tedy velkým býložravcům plnicím vůči nepůvodnímu množství rostlinné hmoty v krajině stejnou funkci jako predátoři II. řádu vůči býložravcům. Nepsaným úkolem býložravců je potlačit, pro krajinu nepůvodní produkci biomasy a krajinu tak ozdravit a opět dosáhnout rostlinného zpestření.

Jenomže tato funkce velkých býložravců je vnímána jako poškozování ekonomických zájmů a není politická vůle přistoupit k jejímu řešení čestně a odpovědně. Za přivedení jakéhokoliv druhu živočicha na pokraj vyhubení není nikdo volán k zodpovědnosti. Zatímco plodin všech druhů je považováno za vznik škody a je uplatňována s výjimkou losa, na uživateli honitby.

Jediným čestným a smysluplným řešením je úzká a odborná partnerská spolupráce zemědělského hospodáře s uživatelem honitby s cílem omezit zvěři přístup k pěstovaným plodinám.

Zároveň by měly být změněny podmínky pro přiznávání dotací a podmíněny smysluplnými opatřeními ze strany hospodářů, zaměřenými na zabránění přístupu zvěře k dotovaným plodinám.

Jednou z podmínek by bylo povinné budování odchytových zařízení pro černou zvěř na kterém by se materiálově podílel zemědělský hospodář a práci by zajistil uživatel honitby. Kontrolu by prováděl orgán státní správy myslivosti a poskytovatel dotace.

2. Nedostatek komunikace:

Odtržení lidí od nemovitého majetku (pozemků), přesun lidí z venkova do měst, nezájem „malých“ vlastníků o hospodaření či využívání pozemků. S tím souvisí citlivost společnosti na usmrcování zvířat a odpor proti myslivosti. Pokud není komunikace mezi vlastníky pozemků, držitelem honitby, nájemci pozemků a uživatelem honitby, pak se to odrazí na hospodaření v krajině včetně myslivosti.

Tržní náhled na užívání krajiny s předpokladem maximalizace zisku a to jak od nájemců pozemků, tak od vlastníků pozemků, nezohledňuje vždy hodnotu trvalosti hospodaření v krajině. Jako základní prvek k řešení náhrad škod musí být otevřená komunikace všech zúčastněných stran a jejich opravdová ochota situaci řešit. Ta bude fungovat zejména tehdy, pokud budou do situace hmotně zapojeni. Příkladem je společenstevní honitba, kde je pronajata mysliveckému spolku tvořenému také vlastníky pozemků či nájemci pozemků. Motivace bránit vzniku škod i dohodnout vyrovnání škod je v takových případech mnohem vyšší.

Návrh opatření MR:

I. Zavedení institutu rozhodce k dohadování o náhradách škod, a to Státní pozemkový úřad na zemědělských pozemcích a Ústav pro hospodářskou úpravu lesů na lesních pozemcích. S možností soudního přezkumu.

II. Možnost státní správy snížit 200m vzdálenost v případě dohody sousedních honebních společenstev nebo uživatelů honiteb.

III. Vypustit sčítání zvěře a stavy zvěře vázat na rozsah škod způsobených zvěří, tj. definovat únosnost stavů zvěře ve vazbě na celkový stav ekosystému.

Naše vyjádření a návrh:

Takto postavený problém komunikace nepovede ke smysluplnému řešení situace. Jestliže obecně odmítáme hovořit o příčinách, podstatě a míře podílu na vzniku problému, potom se nemohou zainteresované strany dohodnout. Je nutné si uvědomit, že je zde snaha řešit zásadní ekonomický problém formou zájmové činnosti. To je v podstatě nesmysl, protože zájem končí v tom okamžiku, kdy zájmová činnost přestane bavit, nebo příliš zatěžuje. V současné době nikdo nenařizuje vlastníkům pozemků a současně držitelům honiteb, aby je pronajímali jinému uživateli.

- Tudíž, proč neřeší problém škod sami?
- Proč přenáší odpovědnost na druhé osoby?
- Proč chtějí, aby jim byla ze zájmové činnosti skupiny jiných sponzorována podnikatelská činnost?
- Je vymáhání tzv. škod zvěří východiskem? Není to pouze cesta k další devastaci naší krajiny formou pěstování energetických plodin?

Návrhy MR v této věci nic neřeší.

Zavedení institutu státního rozhodce je v současné době, kdy stát šetří, nereálné.

Omezení lovu zvěře na čekané do vzdálenosti 200 m od hranic sousední honitby a při sklizni je kritizováno od samého počátku, nicméně je to pouze okrajový problém.

Sčítání zvěře je pouze jedním z ukazatelů pro sestavení plánu chovu a lovu, právě výše škod a celkový stav ekosystému je limitující a závazný je vždy názor držitele honitby.

Doporučujeme, aby držitelé honitby přistupovali k jejímu užívání jako ke službě a v tomto smyslu komunikovali se zájemci a dohodli se na spolupráci.

V opačném případě hrozí reálné nebezpečí, že řada rizikových honiteb zůstane nepronajata, tak jak je to již v současné době u nás i v sousedním Německu.

3. Nečinnost vlastníků pozemků:

Stávající legislativa umožňuje vlastníkům významně ovlivňovat stavy zvěře i předcházení škod způsobených zvěří, ale tyto právní možnosti nejsou ze strany vlastníků pozemků dostatečně využívány: stanovit minimální a normované stavy zvěře, svobodně uzavřít nájemní smlouvu s vybraným uživatelem honitby za dohodnutých podmínek, vypovědět nájemní smlouvu z důvodu jejího porušení, vymáhat škody po uživateli honitby škody, apod. Problémy tak skýtá pouze formální chod honebních společenstev, jejich scházení popř. hlasování v nich.

Návrh opatření MR:

I. Zpřesnit chod honebních společenstev

- hlasy podle metrů čtverečních pozemků
- pravidelné svolávání valné hromady alespoň 1 za rok
- pravidelné svolávání výboru alespoň 1 za rok
- možnost usnášení valné hromady po 1 hodině přítomných alespoň 10% všech hlasů
- volba starosty na 5 let

II. Stanovit bažantnice o výměře 50 ha obdobně jako obory

Naše vyjádření a návrh:

Pravidla pro vytváření a chod honebních společenstev vložili do stávajícího zákona o myslivosti právě zástupci vlastníků honebních pozemků. Praxe ukázala, že právě vlastníci honebních pozemků mnohdy nekomunikují ani mezi sebou, natož s uživatelem honitby. Domníváme se, že zákon o myslivosti nemá řešit podrobnosti týkající se činnosti honebního společenstva. O toho jsou stanovy společenstva.

Zákon o myslivosti by měl zaručit pouze dobu pronájmu honitby na 10 – 15 let podle typu honitby.

Minimální výměra honiteb s intenzivním chovem zvěře - bažantnic, vůbec nesouvisí s chodem honebního společenstva.

4. Nečinnost uživatelů honiteb – myslivců:

Snížení časové investice držitelů loveckých lístků do myslivosti s tím, že většina času je navíc zaměřena na krmení zvěře a její lov. Péče o prostředí je v pozadí stejně jako lov predátorů. Současně klesají počty aktivních myslivců.

Uživatel honitby na efektivním lovu nemá zájem, není nucen vlastníkem, ani právními předpisy. Stárnutí myslivců a s tím související snížení fyzických možností myslivců, včetně snížení pravděpodobnosti ulovení zvěře.

Řešením nečinnosti může být rozšíření možností ukončení nájemních smluv mezi držitelem honitby a uživatelem honitby při zachování délky uzavírání nájemních smluv na 10 let.

Návrh opatření MR:

I. Výpověď nájemní smlouvy v případě neschválení plánu lovu ze strany držitele honitby s výpovědní lhůtou 3 měsíce.

II. Výpověď nájemní smlouvy bez udání důvodu pro obě smluvní strany s výpovědní lhůtou 1,5 roku.

III. Rozšířit okruh právnických osob oprávněných pronajmout si honitbu vypuštěním podmínky myslivosti v předmětu činnosti právnické osoby.

Naše vyjádření a návrh:

Aktivita uživatelů honiteb je odpovídající jejich časovým a finančním podmínkám pro realizaci zájmové činnosti. Motivace výpovědí nájemní smlouvy se mívá účinkem, bude nutné přijmout jiné motivační prvky. Vnímat myslivost jako službu, komunikovat a spolupracovat.

Tržní mechanismy bude možné uplatňovat pouze u atraktivních honiteb. Vypustit u právnických osob myslivost z předmětu činnosti se pravděpodobně nesetká s pozitivním názorem. Firmy by tak ztratily možnost uplatňovat náklady na myslivost jako daňovou položku.

5. Nesprávné myslivecké hospodaření (zašetrování, vnaďení, krmení):

Zvěř se zašetruje ze strany uživatelů honiteb s cílem atraktivnosti lovu a komerčnosti, čímž si uživatelé kompenzují náklady vynaložené na chod honitby. Následně dochází k lovu trofejové zvěře v období září - říjen, čímž je narušen poměr pohlaví u spárkaté zvěře samec : samice (1:1).

Návrh opatření MR:

I. Myslivecká zařízení – definice krmení, vnaďení, hlášení o poloze a umístování mysliveckých zařízení, vše se souhlasem vlastníka

II. Vnadiště – určit maximální počet a množství krmiva

III. Zakázat krmení černé zvěře

IV. Zpřesnit termíny předkládání plánu hospodaření a jeho odsouhlasení a vypustit rozhodování a kontrolování těchto plánů ze strany státu

Naše vyjádření a návrh:

Nesprávné praktiky v mysliveckém hospodaření je nutné pranýřovat a radikálně vymýtit.

Bude nutné definovat dobu nouze, specifikovat příkrmování a vnaďení.

Zakázat krmení černé zvěře.

Dále je nutné stanovit počet vnaďišť na honební plochu, množství vnaďícího média na vnaďivě a den a povinnost nahlásit orgánu státní správy souřadnice vnaďivě pro případnou kontrolu.

Orgánu státní správy myslivosti dokládat plnění plánu lovu a dodržení poměru pohlaví a věkové struktury lovené zvěře i předkládáním spodních čelistí veškeré zvěře.

6. Bezzubost státní správy myslivosti:

Společný lov (nátlačky se slíděním, nahánky, organizovaný individuální lov na čekaně) stejně jako odchyt lze efektivně organizovat včetně využití výjimek z § 45 mysliveckého zákona. Současná legislativa odchytu zvěře nebrání. Problémem je kontrola provedení lovu, zda se lov pouze nevykazuje. Prvoinstanční orgány nemohou fyzickou kontrolu vyjma namátkové stihnout. Chybí možnost uložení opatření ke snížení stavu zvěře, resp. její náhradní výkon při nesplnění povinnosti.

Návrh opatření MR:

I. Nařízení lovu nebo nahánky na náklady uživatele honitby v případě neučinění nápravy.

II. Povolení lovu selat a lončáků na kolektivních lovech

III. Možnost postřílet zvěř v odchytových zařízeních

Naše vyjádření a návrh:

Státní správa myslivosti byla zbavena pravomocí na základě požadavku vlastníků honebních pozemků a jedním z požadavků bylo dokonce i zrušení státní správy myslivosti. Dalším z požadavků bylo i zrušení kvalifikačního vzdělávání pro myslivecké hospodáře.

Nyní jsou to opět vlastníci honebních pozemků, kteří hledají oporu ve státní správě.

Možnost uložení snížení početních stavů zvěře existuje a je na držiteli honitby, zda ji využije.

Orgán státní správy myslivosti snížení stavů zvěře musí, na základě žádosti držitele honitby a dalších, uložit.

Selata a lončáci se mohou na společných lovech střílet bez omezení a individuálně celoročně.

Stejně tak je možné z chovatelských důvodů lovit zvěř v odchytových zařízeních.

Uvedené „problémy“ lze vyřešit na základě znalosti současné právní úpravy myslivosti.

Za důležité a nezbytné však považujeme zavedení povinného cyklického vzdělávání myslivců formou proškolení a přezkušování, např. 1 x za 10 let u myslivců s kvalifikací pro získání loveckého lístku, 1 x za 5 let u mysliveckých hospodářů.

Pro pracovníky ve státní správě zavést povinně vyšší odbornou mysliveckou zkoušku.

7. Rušení klidu:

Návštěvnost lidí v přírodě, spojená se změnou životního stylu, cyklostezky, motorky a čtyřkolky na lesních cestách a mnohdy v lesních porostech. V důsledku změn došlo k tomu, že zvěř v mnoha lokalitách přechází k nočnímu způsobu života, což způsobuje obtížnou slyšitelnost zvěře popř. je vytlačována do krytů, kde se spokojí v dané době s potravinovou nabídkou, která je.

Návrh opatření MR:

Problém není vnímán jako nutný k přímému řešení

Naše vyjádření a návrh:

Problém vyrušování zvěře je velmi aktuální, neboť mnohdy je důvodem pro poškozování především lesních porostů. Zákon o lesích zakazuje v lese rušit ticho a klid a další nežádoucí činnosti včetně vjíždění do porostů a podobně. Základním problémem je však vymahatelnost práva.

Na závěr.

Současně platný zákon o myslivosti č. 449/2001 Sb. má celou řadu nedostatků a jeho novelizace by byla užitečná, včetně některých prováděcích předpisů. Z praxe víme, že například tzv. plánovací vyhláška č.491/2002 Sb. je nevyhovující, také vyhláška č. 7/2004 Sb. o bažantnictví je nešťastná. Také zavedení tzv. chovů spárkaté zvěře v zajetí je zcela nešťastné a je tak obcházena nejmenší výměra obory. V souvislosti s tím často dochází k porušování nejen zákona o myslivosti, ale též předpisů o zbraních, veterinární péči, ochraně zvířat proti týrání, plemenitbě a podobně. Důvodů proč otevřít a smysluplně modernizovat zákon o myslivosti bychom našli celou řadu. Ale je nutné svolat odborníky a smysluplně jednat o nápravě toho, co už nevyhovuje.

Aktivita iniciátorů současného zařazení novelizace zákona o myslivosti na květnové jednání vlády bez řádné odborné diskuse nejsou ničím novým. Výše uvedených cílů se snaží dosáhnout na jednání Myslivecké rady ministra již od roku 2003, kdy byla ustanovena první Myslivecká rada.

Snaha o snížení minimální výměry honiteb byla a je motivována nikoliv racionálními důvody pro zajištění smysluplného hospodaření se zvěří, nýbrž velikostí souvislých honebních pozemků některých soukromých osob. Na argumenty, že v Rakousku a Německu je tradičně menší minimální výměra honiteb, ale problémy jsou tam stejné, nikdo nechtěl slyšet.

Také další tzv. cíle mají pouze zjištěné osobní důvody a neřeší otázku hospodaření se zvěří ekosystémově. Tato situace nás vedla k vyjádření našeho názoru a oslovení široké odborné veřejnosti s prosbou, aby přispěla svým názorem na objektivní a čestné řešení problematiky myslivosti. Zvěř je naším obnovitelným přírodním zdrojem a nemůžeme ji ponechat na pospas unáhleným rozhodnutím.

doc. Ing. Vladimír Hanzal, CSc.,
prof. Ing. Jaroslav Červený, CSc.
Ing. Vlastimil Hart, Ph.D.
Ing. Tomáš Kušta, Ph.D.,
Ing. Miloš Ježek, Ph.D.,